

megtalálta és feltárta a csonkatoronytól É-ra lévő gótikus plébániatemplomot, amelyet a mai csonkatoronnyal valamilyen kapcsolatban lévő Árpád-kori egyház pusztulása után építettek. Említést tesz még a forrásokból ismert nemzeti monostorról is, amelyet 100–150 m-re É-ra lokalizált a csonkatoronytól. Szükségesnek láttuk egy hitelesítő ásatás elvégzését, aminek során pontosítjuk a romok elhelyezkedését.

2006. április 4. és május 16. között végeztük a kutatást, melynek eredményeként lokalizálni tudtuk a gótikus templomot. A csonkatorony alapjának tüzetesebb vizsgálata során kiderült, hogy az nem falmaradvány, hanem egy valamilyen támasztó vagy tartó funkciót ellátó oszlop vagy pillér lehetett. A gótikus templomhoz egyáltalán nincs köze, sem elhelyezkedése, sem tájolása miatt nem lehetett annak szerves része. Az viszont elgondolkodtató, hogy ha egy korábbi templommaradvány, miért hagyták meg az újonnan épült templom tőszomszédságában. A csonkatoronytól D-re megpróbáltuk megtalálni a korábbi templom maradványait, de a természetes és mesterséges erózió miatt annyira csökkent a talajszint, hogy csak téglatörmelékes, másodlagosan visszatöltött rétegeket találtunk. A templom ÉK-i sarkánál feltártuk a templom körüli temető egy részletét. Az innen előkerült 8 sírból különböző gyöngyöket, pártamaradványt, sok koporsószerűt, a koporsók famaradványait és egy ezüst(?) pénzérmét találtunk. Ezen leletek restaurálása után pontosabban lehet majd datálni a temetkezések idejét. Itt csak egy kb. 4×4 m-es területet tudunk feltárni, de ennyiből is kiderült, hogy a temető mind K-i, mind É-i irányba tovább folytatódik.

SZABÓ LÁSZLÓ

343. Szécsény, Ady Endre utca 11.

(Nógrád megye) Kk

2006. július 7–31. között megelőző feltárást végeztünk a Bársony-ház udvarán. Négy szelvényt nyitottunk a beépítendő területen. Az ásatás során összesen 12 objektumot, illetve annak részletét és 13 cölöp/karólyukat tártunk fel. A feltárást célja a középkori külső védelmi vonal (várárok, palánk) megkutatása volt. Mind a négy szelvényünkben sikerült várakrészleteket kibontani a 16–17. századból. Két szelvényünkben ábrázolásokon is szereplő Ny–K-i irányú árok indítását (D-i mederfalát) találtuk meg, illetve ahhoz kapcsolódóan 4 cölöplyuk került elő. Az oszlophelyek közül három az árok gerincén, míg egy mélyebben helyezkedett el. Pontos funkciójukat csak további kutatással lehetne meghatározni. Mindkét szelvényben az árkok oldalában keskeny teraszokat találtunk a bontás során. Leletanyaga alapján szintén a 16–17. századhoz köthető az 1. szelvényben feltárt ugyancsak Ny–K-i irányú várak. Csaknem az árok teljes metszetét kibontottuk ebben a szelvényben, amely kb. 45°-os lejtést, és V-alakot mutatott, a fenékrészt pedig a felszíntől számítva 330 cm mélyen értük

el. Az árok É-i szélénél 6 haránt irányú karólyuk, míg D-i szélénél 1 cölöplyuk került elő, amelyek szintén az árokhoz köthetők. Az árok aljában lévő kb. 130 cm vastag trágyarétegből középkori cipőtálpakat és bőrnyesedékeket gyűjtöttünk. Az 1. illetve a 2. és 3. szelvényben talált párhuzamos árokszakaszok alapján kijelenthetjük, hogy a középkori külső védelmi vonalhoz egy többszörös várakrendszer tartozott. Ennek az ároknak a nyomvonalán az épület Ny-i szárnya illetve a K-i telekhatáron lévő kerítés fala is megsüllyedt. A 4. szelvényben feltehetően szintén ennek az ároknak az indítását találtuk meg a szelvény D-i fala mellett egy 20 cm-es sávban. A szelvény Ny-i felében egy másik árokindítást is megfogtunk, amely ÉNy–DK-i irányt mutatott és kapcsolata a többi árokkal egyelőre nem tisztázott. A szelvény É-i felében az árkok töltésének egy része került elő, amelyben egy nagyméretű cölöplyukat és egy másik, háromszög alakú sekély mélységű beásást (cölöplyukat?) találtunk. Sajnos csupán egy esetben találtunk olyan leletet, amely a pontosabb datálást lehetővé teszi. A 4. szelvényben megtalált ÉNy–DK-i árokszakasz betöltési rétegéből került elő egy érem. A 2. és 3. szelvényben előkerült erősen letaposott, agyagos járósíntet tudjuk a 17–18. századhoz kapcsolni leletanyaguk alapján (néhány habán kerámia töredéke stb.). Az 1. szelvényben talált faszenes, égett felületet a 18–19. századhoz kötjük a bontás során előkerült kerámia alapján. Ezt a felületet a meder mindkét oldalán megtaláltuk (a legszélesebb részen 5,7 m) és Ny-i irányban összefutást mutatott. Ugyancsak ekkorra datáljuk a 2. szelvényben előkerült paticsos omladékréteget és az alatta lévő járósíntet, mindkettőt a leletek alapján. Több agyagba rakott kőfal, kőből rakott vízvezető csatorna, kövezett udvar járólappjai, meszesgödör datálható a 19–20. századra.

Konzulens: Majcher Tamás régész.

FARKAS ZSUZSANNA

344. Székely, Őzesi-dűlő

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) U

A lelőhely a Nyírbogdányt elkerülő műút építési munkálataihoz kapcsolódóan került elő, de a feltárt terület még a székelyi határhoz tartozik. 2006 tavaszán több alkalommal részt vettünk a Nyírbogdányt elkerülő műút kivitelezési munkálatainál. Az előzetes terepbejárás során néhány kisebb és némileg bizonytalan lelőhelyet rögzítettek a nyomvonalban. Ezeket a lelőhelyeket kevés őskori kerámiát, és obszidiánt gyűjtöttek. A két lelőhely talán összefügg egymással. A szakfelügyelet során magunk is találtunk kevés kerámiát a bejelölt területeken, de a földmunkák során régészeti jelenséget nem tapasztaltunk. Az elkerülő K-i végén, ahol az ott lévő nyárfaerdő egy részét kiirtották, 2006. május 30-án a 293-as kilométerközelében, a leendő út nyomvonalának középső részén egy 60 m hosszú, 3 m széles, nagyjából Ny–K irányú kutatóárokot húztunk. A terület